

Kommunal förpackningsinsamling – Digitala informationsmöten

Sammanställning frågor

Lagstiftning, krav och ansvar

Ska alla sortera alla sina sopor fastighetsnära framöver?

Ja, alla ska ha fastighetsnära insamling av förpackningar; papper, plast, metall, färgat och ofärgat glas, samt mat- och restavfall som ni redan idag har hämtning av fastighetsnära.

När ska man ha fastighetsnära insamling av förpackningar?

Till den 1 januari 2027 ska alla bostäder ha fastighetsnära insamling av förpackningar.

Hur följer kommunen upp att den fastighetsnära insamlingen införs?

I kommunens avfallsregister, där alla kommunens avfallsbehållare och hämtningar finns upplagda, följer vi upp vilka fastigheter som redan har insamling av förpackningar och vilka som inte har det. På så vis betalas grundavdrag för förpackningsinsamling ut till rätt fastigheter och informationsutskick går till rätt målgrupp.

Vem sköter tömning, svensk förpackningsinsamling eller kommunen?

Kommunen ansvarar sedan 1 januari 2024 för insamlingen av förpackningar. Insamlingen från de fastigheter som redan hade förpackningsinsamling sköts via ett auktorisationsavtal som gäller t.o.m. den 31 december 2026. Hur upphandlingar och avtal kommer se ut från 1 januari 2027 håller på att utredas.

Kommer vi behöva ha ett miljöhus där man kan lämna papper, glas mm?

Ni kommer behöva möjliggöra en fungerande avfallshantering via någon form av avfallsutrymme, t.ex. ett miljöhus men ni kan också ha insamling via krantömmande behållare, kärl i kärlskåp, fristående kärl eller en kombination.

Finns det några krav på vilka avfallsmöjligheter/avfallskärl som ska finnas?

Idag finns det krav på att alla ska ha hämtning av mat- och restavfall. Nu kommer även nationella krav på insamling av förpackningar; pappers-, plast- metall-, färgade och ofärgade glasförpackningar. Det finns flera olika typer av behållare som man kan välja mellan för att kunna anpassa till ens fastighets behov och förutsättningar.

Kommer det gå att söka dispens för att inte ha förpackningsinsamling?

Det kommer inte vara möjligt att söka dispens för insamling av förpackningar. Syftet med den nya lagstiftningen är att öka mängden förpackningar som går till återvinning. Anledningen till att man krävställt att alla ska ha insamlingen

fastighetsnära är att när man jämfört insamlingsresultat från de kommuner som redan infört fastighetsnära insamling med kommuner som inte har det är insamlingsresultaten betydligt mycket bättre där det finns fastighetsnära insamling att det nu blir obligatoriskt i hela landet. Desto närmre man har till sin avfallshantering desto bättre sorterar man. Därav har lagstiftarna inte gett några möjligheter till att utforma dispenser för den typ av bostadsområden som finns i Järfälla kommun.

Den nya lagen innebär att kommunen fått ansvar för förpackningshanteringen men ni pratar om mycket krav/saker vi fastighetsägare behöver göra. Hur hänger det ihop?
Kommunen har fått ansvaret för förpackningsinsamlingen och likt den andra insamlingen som kommunen ansvarar för och som sker fastighetsnära (mat- och restavfall) är det fastighetsinnehavaren som behöver tillhandahålla en yta i enlighet med kommunens föreskrifter. Den nya lagen innebär i praktiken att det ansvar som kommunen och fastighetsägare har för mat- och restavfall idag kommer vi även ha för förpackningar.

Dimensionering

Var kunde man jämföra avfallsflödet för att beräkna sitt eget behov?

I Avfall Sveriges handbok för avfallsutrymmen finns schabloner för avfallsmängder som man kan utgå ifrån.

Hur ofta kommer avfall att hämtas? Idag har vi hämtning 1 gång per vecka av matavfall (bruna kärl) samt restavfall. Blir det med samma periodicitet eller mer sällan?

Matavfall hämtar vi gärna fortsättningsvis en gång i veckan från gemensamma avfallsutrymmen för att minska lukt och för att det är bra för rötningen att matavfall inte blir liggandes för länge, men man kan också välja att ha hämtning varannan vecka. Det samma gäller för restavfall och har man en bra utsortering av matavfall ska det inte vara några problem att restavfallet töms mer sällan.

Vanliga tömningsfrekvenser för förpackningar är att pappers- och plastförpackningar töms en gång i veckan medan glas och metall brukar tömmas var fjärde vecka, ibland varannan om man är många som delar på få kärl.

Gemensam eller enskild avfallshantering

Vad kan den här förändringen innebära för oss där varje hushåll har egna sopkärl som ställs ut vid uppsamlingsplatser?

I och med att kommunen även måste hämta pappers-, plast-, metall-, färgade och ofärgade glasförpackningar fastighetsnära kommer dagens insamlingssystem hos de hushåll som har enskild avfallshantering behöva bytas ut mot ett system som kan hantera fler avfallsfraktioner. Det kommunens utredning hittills pekar emot är att vi behöver byta ut dagens rest- och matavfallskärl mot fler/och eller större avfallskärl med flera fack i. Man kommer troligtvis också få flera olika tömningsdagar. På de ställen där hushållen behöver ställa fram sina sopkärl på gemensamma uppsamlingsplatser kommer det alltså troligtvis bli trängre och de kommer användas flera dagar.

Ifall det redan idag är för trångt eller problematiskt för er att ha era kärl vid er uppsamlingsplats rekommenderar vi att man tittar på om en gemensam avfallshantering skulle kunna vara ett bättre alternativ, i och med att en gemensam hantering generellt sett tar mindre plats.

När kommunen pratar om en gemensam avfallshantering, ska den då inkludera dagens rest- och matavfall, eller enbart de fem förpackningsfraktionerna?

En gemensam hantering behöver inkludera alla sju avfallsfraktioner. Såsom den enskilda avfallshantering troligtvis kommer fungera kommer det inte gå att enbart ha hämtning av vissa avfallsfraktioner då avfallet kommer sorteras i olika fack i samma kärl. Därav kommer man inte kunna välja ut vissa fraktioner utan att det också påverkar de andra fraktionerna i samma kärl, så en gemensam avfallshantering bör därför inkludera alla avfallsfraktioner.

Går det att få ett kärl per hushåll? Vi har ingen yta att bygga en gemensam avfallshantering.

Om man har enskild hantering av sitt avfall idag kommer det vara möjligt att fortsätta med denna hantering (fast med nya typer av kärl) förutsatt att vi kan bibehålla t.ex. en god arbetsmiljö och framkomlighet.

Om man fortsätter med individuell hantering, är det då kärl med multipla fack ni tänker på?

Ja, det är någon sådan lösning som vi utreder nu. Kommunen tittar både på fyrfacks och tvåfackskärl. De olika alternativen innebär att man kommer ha från 2 upp till och med 4 olika kärl.

Andra lösningar kräver eftersorteringsanläggningar, t.ex. optisk sortering av påsar, och dessa finns inte i vår region alternativt har inte tillräcklig kapacitet.

Bygglov

Om bygglov krävs, vad för typ av ritningar/bygglovshandlingar behöver man skicka in?

- Situationsplan där man ritar in kärnen/behållarna/byggnad/tillbyggnad
- Plan-, fasad-, sektionsritningar om det rör sig om ny- eller tillbyggnad av miljöhus eller
- Produktblad för avfallskärl/- anordning om det rör sig om lov för upplag
- Avfallsutredning (kommunen har olika mallar man kan använda sig av, kontakta oss så kan vi skicka ut dem)
- Förslag till kontrollplan
- Konstruktionshandlingar om det rör sig om ny- eller tillbyggnad av miljöhus
- Om tillgänglighet försämras (exempelvis om avstånd mellan bostadsentréer och utrymmet för avfallshantering överstiger 50 meter, krävs motivering till avvikelserna och förklaring till hur god tillgänglighet ändå upprätthålls).

I vår samfällighet tänker vi starta med större kärl för gemensam sortering. Vi har hört att man får ha 3 behållare utan bygglov oavsett storlek. Vid större behov vad gäller då för bygglov/krav?

Rättspraxis är något oklart för när samlade sopkärl eller behållare blir att betrakta som ett lovpliktigt upplag. Det går därför inte att direkt säga att upp till 3 behållare oavsett storlek inte skulle kräva något bygglov för upplag.

Kravet på bygglov för upplag i 6 kap. 1 § 2 PBF har föreskrivits med stöd av 16 kap. 7 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Enligt sistnämnda bestämmelse får regeringen meddela föreskrifter om att det, utöver det som följer av 9 kap. 2-7 §§, krävs bygglov för bl.a. andra anläggningar än byggnader, om anläggningarna genom sin storlek eller funktion kan ha en betydande inverkan på omgivningen.

Utformningen av bemyndigandet sätter alltså en gräns för bygglovsplikten enligt PBF, som endast kan avse anläggningar som genom sin storlek eller funktion kan ha en betydande inverkan på omgivningen.

Nedan finns länkar till två olika domar som klargör något:

- 2 betongskåp inrymmades 4 sopkärl upptog totalt cirka 3 kvm yta på marken och bedömdes inte som ett lovpliktigt upplag:

www.domstol.se/globalassets/filer/domstol/markochmiljooverdomstolen/avgoranden/2021/p-11072-19-dom-2021-03-19.pdf

- 18 sopkärl utplacerade i grupp bedömdes vara lovpliktigt upplag:

www.domstol.se/globalassets/filer/domstol/markochmiljooverdomstolen/avgoranden/2016/p-1290-16.pdf

Avgörande för bedömningen av lovplikten blir vilken påverkan på omgivningen som anläggningens storlek och funktion ger. Vi uppmanar därför att alltid stämma av med bygglovsavdelningen, gärna med en enklare skiss över området med föreslagna placeringar samt produktblad över tänkta behållare, innan ni ställer upp några nya behållare.

Avfallssystem, tömning och praktiska frågor

Vi har ett utrymme som vi tänker göra om för sortering av förpackningar/vi tror inte att vi kommer få plats med förpackningsinsamling. Kan ni komma ut och ta en titt?

Vi kommer gärna ut och besöker er. Maila kontakt@jarfalla.se så bokar vi in en tid.

Om en brf har t.ex. två hus, räcker det med ett avfallsutrymme mellan de två husen?

Ifall det räcker med ett gemensamt avfallsutrymme för samtliga hus beror på hur det påverkar tillgängligheten. I Boverkets byggregler fastställs att det inte ska vara längre än 50 meter till sitt avfallsutrymme. Vid ombyggnation kan det vara svårt att nå ner till dessa avstånd. Om så är fallet behöver man motivera varför den placering man valt ändå är den bästa och att tillgängligheten kommer vara bra. Andra aspekter, utöver avstånd, som påverkar tillgänglighet är t.ex:

- Om det är uppförsbacke till avfallssystemet
- Om gångvägen är hårdgjord
- Om det finns några trösklar, kanter eller andra hinder
- Om dörren och andra utrymmen är tillräckligt breda
- Om det går att hantera alla sina avfallsfraktioner på samma plats

Vad händer om något slängs fel?

Grundprincipen är att felsorterat avfall inte hämtas. Rutinen brukar vara att chauffören markerar avfallsbehållaren som felsorterad så att fastighetsägaren blir informerad om detta och kan åtgärda felet för att sedan kunna få behållaren tömd vid ett senare tillfälle. Beroende på hur stor felsorteringen är kan denna rutin ändras. Är felsorteringen väldigt liten och ytlig vet vi att vissa chaufförer själva rättar till felet, men det är inte något som de behöver göra för att ha en bra arbetsmiljö. Är felsorteringen väldigt stor kan man behöva tömma allt avfall som osorterat restavfall.

Måste locken vara stängda på fraktionerna för att hämtning ska ske, t.ex. kartonger brukar kunna svämma över?

Locken behöver vara stängda på avfallskärl för att man inte ska dra till sig ohyra och man får inte överfylla kärl så att de blir för tunga/svåra att manövrera för hämtningspersonalen.

Däremot i miljörum brukar man ibland ta bort locken på vissa kärl, t.ex. kärlen för pappersförpackningar, så att det blir enklare att slänga sitt avfall och då dessa förpackningar kan sticka upp lite grann. Detta förutsätter dock att rummet i sin helhet är skadedjurssäkert och kärlen får inte överfyllas så att det påverkar hämtningspersonalens arbetsmiljö och möjlighet att utföra sitt uppdrag.

Hur kommer det fungera med sopsugssamfälligheter framöver?

Ni bör ha en gemensam diskussion inom er sopsugssamfällighet hur ni vill göra. Kommunen kommer fortsätta att hämta ert avfall från sopsugsanläggningen. Diskussioner som vi hört att flera sopsugssamfälligheter har är hur en trolig minskad mängd restavfall påverkar driften och behovet av en sopsugsanläggning. Här är anläggningens status och behov av upprustning av stor vikt.

Ekonomi

Vet ni redan nu vad priset för den nya avfallshanteringen kommer bli?

Avfallstaxan brukar revideras årligen så att kommunfullmäktige hinner besluta om ny taxa inför årsskiftet men samtidigt så att så mycket som möjligt av utfallet från innevarande budget kunnat analyseras.

Kommer denna extra avfallshantering att resultera i ytterligare avfallskostnader?

Grundtanken med den nya lagstiftningen är att kommunen fått ansvaret för insamlingen av förpackningar men inte ansvaret för att bekosta insamlingen. Kommunen får därför ersättning för den förpackningsinsamling som sker i kommunen utifrån en beräkningsmodell som Naturvårdsverket tagit fram. Den bygger på schabloner för antal hushåll och insamlade mängder förpackningar. Första analyser av ersättningen tyder på att kommunen inte kommer få full kostnadstäckning. Så delar av förpackningsinsamlingen kan behöva bekostas på annat sätt, t.ex. genom att extra tjänster utöver ett grundutbud kostar extra. Ifall den nya avfallsinsamlingen resulterar i förändrade avfallskostnader för er beror inte bara på hur Naturvårdsverket utformat ersättningsmodellen utan även vad för avfallshantering ni har idag som ni byter ifrån. T.ex. är förhoppningen att mängden restavfall ska minska när det blir närmre och enklare att sortera sina förpackningar. Hantering av restavfall är dyrt för det är dyrt att förbränna avfall. Så om man kan minska sin restavfallshämtning kan man minska sina kostnader. Detta behöver sedan jämföras med eventuella investeringskostnader för att iordningsställa avfallsutrymmet och förändrade driftkostnader av utrymmet. Det går därför inte att ge ett generellt svar på denna fråga utan varje fastighetsägare behöver själva göra uppskattningar över hur sina avfallskostnader kommer förändras.

Är det endast restavfall som kostar?

Det är framförallt restavfallshanteringen som utgör ens hämtningskostnader men det finns andra avfallsavgifter också såsom:

- Grundavgift (bekostar ÅVC, administration, kommunikation, farligt avfall, elavfall, och dyl.)
- Andra avfallsabonnemang (grovavfall, trädgårdsavfall)
- Extra hämtningar och ökad hämtningsfrekvens

Köper man som förening in kärlen själv eller tillhandahålls dom av kommunen?

För den avfallshantering som kommunen redan sköter idag tillhandahåller kommunen kärl och tanken är att göra det även för förpackningar.

Avfallsbehållare som är en del av fastigheten, t.ex. krantömmade behållare, står fastighetsägaren för. Kommunen tittar på om man skulle kunna hyra ut krantömmade behållare, men detta är något som utreds i ett tidigt skede.

Går det att söka pengar för investering för ex markarbete?

Nej, det går inte att söka pengar från kommunen för att göra markarbeten då det är en del av fastigheten och därmed fastighetsägarens ansvar.

Återvinningsstationer, ÅVS, och återvinningscentral, ÅVC

Vore det inte enklare och bättre att fortsätta med nuvarande insamling vid ÅVS istället för att alla fastighetsägare ska behöva iordningsställa och bekosta nya avfallsutrymmen?

Lagstiftarna har kommit fram till att alla måste ha fastighetsnära insamling av förpackningar för att vi ska kunna öka återvinningen och uppnå bättre resurshushållning. Detta beslut grundar sig på att i de kommuner som redan har fastighetsnära insamling av förpackningar är utsorteringen av förpackningar betydligt mycket bättre än i de kommuner som inte har fastighetsnära insamling av förpackningar. Den senaste plockanalysen som gjordes i Järfälla visade på att ca 1/3 av restavfallet består av förpackningar. Ytterligare 1/3 består av matavfall. Det mesta som slängs i restavfallet är alltså felsorterat och förbränns i onödan samt mot höga behandlingsavgifter.

Lagstiftarna har även landat i att det är bäst att ge kommunerna insamlingsansvaret för förpackningar så att detta kan samordnas med övrig avfallshantering som kommunen redan sköter. Man har dock inte velat ge kommunerna det ekonomiska ansvaret. Därav sköts finansieringen utifrån en beräkningsmodell som Naturvårdsverket tagit fram och som bygger på schabloner för antal hushåll och insamlade mängder förpackningar.

I och med att det är fastighetsägaren som har rådighet över fastigheten är det fastighetsägaren som behöver genomföra eventuella förändringar på fastigheten för att avfallshämtningen ska kunna utföras från fastigheten. Det finns flera olika typer av behållare och insamlingssystem som man kan välja mellan för att hitta den lösning som passar ens behov och förutsättningar bäst.

Kommer återvinningsstationerna finnas kvar?

Det finns inga beslut idag om att ta bort någon återvinningsstation. I den nya lagstiftningen finns det också krav på att kommunen ska samla in skrymmande sällanförpackningar från lättillgängliga insamlingsplatser. I praktiken betyder detta att kommunen ska kunna samla in stora förpackningar, t.ex. möbelkartonger, vid återvinningsstationerna. Man behöver alltså inte ha så pass stora behållare på sin fastighet att man ska kunna hantera alla möjliga tänkbara storlekar av förpackningar. Behovet av återvinningsstationerna kommer dock förändras allteftersom att den fastighetsnära insamlingen av förpackningar införs. Återvinningsstationerna kommer därför utvärderas och eventuellt ändras framöver.

Kommer Görvälns återvinningscentral finnas kvar?

SÖRAB, kommunens avfallsbolag, som driver Görvälns ÅVC tittar på att bygga en ny ÅVC i kommunen. Beroende på hur det arbetet går kan det bli så att Görvälns ÅVC avvecklas, men då är det för att en ny ÅVC byggs, inte för att förpackningsinsamlingen blir fastighetsnära.

2024-05-02

Det finns också lagkrav på att kommunen behöver tillhandahåll lättillgängliga insamlingsplatser för skrymmande sällan förpackningar, samt insamling av förpackningar av trä, porslin, keramik och annat material.